

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van GBS Omnimundo te ANTWERPEN

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	129098
Instelling	GBS Omnimundo
Directeur	Sven HAPERS
Adres	Van Maerlantstraat 30 - 2060 ANTWERPEN
Telefoon	03-298.16.50
Fax	03-298.16.59
E-mail	basis.van.maerlantstraat@so.antwerpen.be
Website	http://www.stedelijkonderwijs.be/omnimundo
Bestuur van de instelling	AGB Stedelijk Onderwijs Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN
Scholengemeenschap	SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen -
Adres	Lamorinièrestraat 227 - 2018 ANTWERPEN
CLB	Stedelijk CLB Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN
Dagen van het opvolgingsbezoek	08-05-2017
Einddatum van het opvolgingsbezoek	08-05-2017
Datum bespreking verslag met de instelling	08-05-2017
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Darline VAN DEN BROUCKE
Teamleden	Yvan AMEYE, Dirk VAN DEN BOSSCHE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	4
3.2 Lager onderwijs: muzische vorming.....	6
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	9

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 17-02-2014 tot 20-02-2014 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 20-02-2017 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands

Lager onderwijs - Leergebieden

muzische vorming

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft met de kleuters in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands na. Het kleuterteam spant zich in om een taalaanbod te creëren dat aansluit bij vooropgestelde doelen. De evaluatiepraktijk en de leerbegeleiding zijn in ontwikkeling.

Curriculum	Het kleuterteam bevindt zich volop in een verbetertraject om dit leergebied op
Onderwijsaanbod	een degelijke wijze uit te bouwen conform de visie en de uitgangspunten van
<i>Referentiekader</i>	het leerplan. Het team krijgt hierbij de nodige ondersteuning van de
<i>Planning</i>	pedagogische begeleiding. De voorbije jaren zette dit verbetertraject
<i>Evenwichtig en volledig</i>	voornamelijk in op de organisatie en de basiswerking van de kleuterafdeling.
<i>Samenhang</i>	Deze inzet op de basisdidactiek hypothekeerde de snelheid en inhoud van het
<i>Brede harmonische vorming</i>	verbetertraject voor het leergebied Nederlands. De actuele schoolontwikkeling
<i>Actief leren</i>	vertrekt vooral vanuit methodieken en materialen, maar een gedragen visie op
	taalontwikkeling is nog geen verworvenheid.

Uit het kleuterwerk, de klaspraktijk en de planningsinstrumenten blijkt dat de kleuteronderwijzers het onderwijsaanbod vanuit een thematische werking plannen en vormgeven. Om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoeften van een groot aantal taalzwakkere en anderstalige kleuters maakten ze enkele schoolafspraken. Zo werkten de kleuteronderwijzers de doelgerichtheid van een aantal vaste speelleerhoeken en weerkerende activiteiten uit. Daarnaast stellen ze bij elke activiteit ook een talig leerplandoel voorop. Ze legden een begrippenlijst aan met een graduele lijn doorheen de kleuterafdeling om de woordenschatverwerving te bevorderen. Hiernaast selecteren ze bij elk thema ook gericht kernwoorden.

Het talige aanbod is nog weinig gericht op het verwerven van functionele thema- en schooltaal. De wijze waarop ze het woordenschaataanbod verwerken in een rijke taalleeromgeving, routine- en weerkerende activiteiten, is leerkrachtafhankelijk. De kleuteronderwijzers laten kansen liggen om hoeken te verrijken met talige impulsen om zo een doelgerichte woordenschaatsverwerving en de ontluikende geletterdheid van de kleuters te stimuleren. Ook functionele spelsituaties om interactie uit te lokken komen nog weinig aan bod. De kleuters krijgen beperkte spreekansen omdat de kleuteronderwijzers de diverse werkvormen die de interesse in taal prikkelen en actief taalgebruik gebruik stimuleren, onvoldoende hanteren.

De meeste kleuteronderwijzers nemen een aantal initiatieven om kleuters de functie van en de relatie tussen gesproken en geschreven taal te laten ontdekken. Gevisualiseerde afspraken in de spelwerkhoecken maken hiervan een eerder beperkt onderdeel uit.

Een doelgerichte, planmatige en graduele opbouw van de verschillende aspecten van de ontluikende geletterdheid van de kleuters ontbreekt nog.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De kleuteronderwijzers hebben groeiende aandacht voor gevarieerde materialen die de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands bij de kleuters nastreven. In sommige klassen zijn nog steeds weinig authentieke materialen aanwezig. Toch hebben de voornamelijk anderstalige kleuters nood aan meer stimulerende materialen en een rijkere leeromgeving om hun taalontwikkeling te ondersteunen. De kleuteronderwijzers creëren nog te weinig doelbewust een stimulerende en talige leer- en leefomgeving om zo voldoende kansen tot incidenteel leren bij de kleuters uit te lokken. De aandacht voor de gradatie van de materialen over de verschillende leeftijdsgroepen heen, is divers.

De kleuteronderwijzers investeren in gevarieerd leesmateriaal en boeken om de ontluikende geletterdheid te stimuleren. Ze vulden de klasbibliotheek aan met een ruimer aanbod prentenboeken aansluitend bij de klasthema's. Het team zette een boekenuitleendienst op touw om de taalontwikkeling van de kleuters extra te stimuleren en de ouderbetrokkenheid te verhogen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Ondanks de gemaakte afspraken, het gebruik van het kindvolgsysteem en de doelgerichte observaties staat de evaluatiepraktijk aan het begin van een ontwikkelingstraject. Om de ontwikkelingsevolutie van de kleuters in kaart te brengen, stellen de kleuteronderwijzers per thema twee te observeren doelen voorop. Deze aanpak werkt een versnippering van de evaluatiepraktijk in de hand. De overeenstemming tussen de vooropgestelde (leerplan)doelen van het onderwijsaanbod en de vooropgestelde te observeren doelen, is leerkrachtafhankelijk. De verwerking van de observaties binnen het kindvolgsysteem gebeurt eerder vanuit verantwoordingsperspectief.

De analyse van deze observatiegegevens om richting te geven aan de interventies binnen de brede basiszorg of de verhoogde zorg, is divers. De huidige evaluatiepraktijk leidt nog te weinig tot een ontwikkelingsgerichte bijsturing op leerling-, leerkracht- en schoolniveau.

Begeleiding Tijdens het wekelijks overleg doen de kleuteronderwijzers inspanningen om in
Leerbegeleiding samenwerking met de zorgleerkracht een onderwijsaanbod op maat van de
Beeldvorming kleuters te plannen. Om tegemoet te komen aan de specifieke
Zorg onderwijsbehoeften van de kleuters staat vooral de aanpak van de talige
 ondersteuning centraal en slechts in beperkte mate de na te streven doelen. De
 versnipperde beeldvorming is weinig bevorderlijk voor een
 ontwikkelingsgerichte ondersteuning van de kleuters en dit zowel binnen de
 brede basiszorg als de verhoogde zorg.

Professionalisering Een werkgroep zette samen met de directeur en de pedagogische begeleiding
Deskundigheidsbevordering een verbetertraject op om de geformuleerde tekorten weg te werken. De
Nascholingen moeilijke context met veelvuldige personeelwissels en een begeleidingswissel
 belemmerde de fundamentele professionalisering van het team. Daarbij is de
 toepassing en verankering van een aantal nieuwe inzichten en methodieken
 sterk leerkrachtafhankelijk. Hierdoor staat het team aan het begin van een
 ontwikkelingstraject om het onderwijsaanbod af te stemmen op de visie en de
 verwachtingen van het leerplan. Een verdere intensieve begeleiding is
 aangewezen om het kleuterteam de nodige inzichten te verschaffen in de fasen
 van het taalverwervingsproces. Om een effectieve impact te hebben op het
 pedagogische didactisch handelen van de kleuteronderwijzers blijft de
 opvolging tot op de klasvloer noodzakelijk.

3.2 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Het team van de lagere afdeling bereikt met de leerlingen de eindtermen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate. Vanuit een schoolspecifiek visie op het leergebied realiseert het schoolteam een doelgericht en evenwichtig aanbod voor de vijf domeinen.

Curriculum In samenwerking met de pedagogische begeleiding werkten de onderwijzers op
Onderwijsaanbod basis van de neteigen visie een schoolspecifieke visie uit op muzische vorming.
Referentiekader Op systematische en gefaseerde wijze verkenden ze de verschillende domeinen
Planning van dit leergebied. Hierbij focusten ze voornamelijk op de verruiming van het
Evenwichtig en volledig aanbod en de verhoging van de doelgerichtheid. Daarnaast voerden ze een
Samenhang neteigen muzisch instrument in om de variatie van het aanbod en het
Brede harmonische vorming evenwicht tussen de verschillende domeinen van het leergebied te bewaken.
Actief leren Verder hadden ze bijzondere aandacht voor de implementatie van het muzisch
 proces binnen de organisatie en uitwerking van de activiteiten.

Uit het leerlingenwerk, de klaspraktijk en de planningsdocumenten van de onderwijzers blijkt dat de school een positieve evolutie doormaakte om dit leergebied op een degelijke wijze uit te bouwen conform de verwachtingen van de overheid en het leerplan. De visie op het leergebied is opvallend herkenbaar in de kwaliteitsvolle klaspraktijk. De onderwijzers realiseren een doelgericht en evenwichtig onderwijsaanbod voor de meeste domeinen. Ze bewaken dit aanbod nauwgezet met het neteigen instrument en met een groeimap waarin ze jaar na jaar een overzicht van de activiteiten, doelen, middelen en technieken bijhouden.

Al blijven de domeinen beeld en muziek in een aantal klassen dominant aanwezig, toch is de aandacht voor media, beweging en drama sterk toegenomen. De onderwijzers wisselen interne expertise uit en verruimen en verrijken hierdoor het muzisch onderwijsaanbod in elke klas. Om de graduele opbouw van het aanbod te verzekeren blijft veelvuldig overleg noodzakelijk.

Het muzisch proces is expliciet aanwezig in het onderwijsleeraanbod. De diversiteit van de activiteiten geeft de leerlingen veelvuldige kansen om impressies op te doen, te exploreren, te experimenteren, vorm te geven en hun creativiteit te ontwikkelen. De leerlingen krijgen hierbij voldoende tijd en ruimte om te beschouwen. Tijdens en na een activiteit zijn er talrijke reflectiekansen zowel op het product als op het muzisch proces.

Culture uitstappen, muziek- en toneelvoorstellingen, talentnamiddagen en schoolprojecten dragen bij tot een brede harmonische ontwikkeling en bevorderen de horizontale samenhang tussen de muzische activiteiten en andere leergebieden of initiatieven. Op schoolniveau zorgt de werkgroep cultuur voor een groeiende muzisch-culturele benadering van het onderwijsaanbod.

<p>Curriculum</p> <p>Onderwijsorganisatie</p> <p><i>Onderwijstijd</i></p> <p><i>Klasmanagement</i></p>	<p>De onderwijzers voorzien de nodige onderwijstijd zoals aangegeven in de richtlijnen van het onderwijsnet. Ze bewaken het tijdschema van dit leergebied nauwgezet.</p> <p>Een sterk klasmanagement met gestructureerde vrijheid bevordert een open en positief klasklimaat. Dit geeft leerlingen de ruimte om zich in een veilige omgeving muzisch te uiten.</p>
<p>Materieel beheer</p> <p>Uitrusting</p> <p><i>Leermiddelen</i></p>	<p>De onderwijzers geven aan dat ze over de nodige materialen beschikken om de leerplandoelen te realiseren.</p> <p>De ruimere kijk op de realisatie van de doelen van het leergebied muzische vorming bevordert een gevarieerder gebruik van materialen. Diverse audiovisuele middelen bieden de leerlingen verschillende doelgerichte kansen om zich muzisch uit te drukken.</p> <p>De aankleding van de klaswanden en de gangen met diverse creaties van de leerlingen en de uitwerking van klasoverstijgende projecten creëren een muzische schoolsfeer.</p>

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

Binnen het implementatietraject werkte het team verschillende evaluatiemogelijkheden uit. In de huidige evaluatiepraktijk hebben de onderwijzers aandacht voor de evaluatie van de muzische attitudes maar ook voor de doelgerichte beoordeling van zowel het product als het muzisch proces. Naast de evaluatie door de onderwijzers kunnen de leerlingen door middel van zelfevaluatie of materialen uit de evaluatiekoffer reflecteren op wat ze leerden tijdens een activiteit in de klas.

Via toonmomenten krijgen de leerlingen zicht op elkaars werk en kunnen ze hun creaties aan elkaar of aan de buitenwereld tonen.

De uitgesproken aandacht voor de continue reflectie met de leerlingen is in alle klassen opvallend aanwezig. Deze reflectie op het muzisch proces faciliteert de muzisch expressie en optimaliseert zowel het product als het proces.

Bij de rapportering naar de ouders beschrijven de meeste onderwijzers de evaluatie van het muzisch proces. Sommige onderwijzers rapporteren enkel vanuit de muzische attitudes.

Enkele onderwijzers geven aan dat ze de rapportering redelijk omslachtig vinden. Op teamniveau was dit nog geen onderwerp van gesprek. Ook de verstaanbaarheid van het rapport voor leerlingen en ouders kwam nog niet ter sprake.

Begeleiding

Leerbegeleiding

*Beeldvorming
Zorg*

De onderwijzers vormen zich een beeld van de beginsituatie van de leerlingen via het groeiboek dat een overzicht van het doelgerichte onderwijsaanbod weergeeft.

Tijdens het multidisciplinair overleg (MDO) vervolledigt muzisch vorming de beeldvorming over de leerlingen. Toch valt het op dat het team van de lagere afdeling de talenten van de leerlingen niet opneemt in het leerlingvolgsysteem.

De onderwijzers creëren binnen de brede basiszorg een veilig en stimulerend klasklimaat. Zij bieden de leerlingen veelvuldig kansen om te experimenteren en om hun muzische talenten te ontwikkelen. De onderwijzers hanteren bewust verschillende groeperingsvormen zodat leerlingen elkaar hulp kunnen bieden of kunnen ondersteunen. Op basis van hun interesses en aanleg mogen de leerlingen eigen keuzes maken om hun persoonlijke expressie vorm te geven. In alle klassen is de sterke betrokkenheid van de leerlingen tijdens de muzische activiteiten opvallend.

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

*Interne expertise
Nascholingen*

Een werkgroep met vertegenwoordigers uit verschillende klassen en de directeur stuurden het professionaliseringstraject voor 'muzische vorming' gericht aan. Zij kregen hierbij professionele ondersteuning van de pedagogische begeleiding. Tijdens dit intensieve traject stond de uitwerking van een doelgericht en evenwichtig onderwijsaanbod binnen de verschillende domeinen centraal. Uit de bijgewoonde activiteiten blijkt dat de onderwijzers de lessen muzische vorming op een degelijke wijze organiseren en uitwerken. Ook de implementatie van het muzisch proces in de klaspraktijk illustreert het positieve effect van dit traject. De individuele en teamgerichte nascholingen hebben eveneens een effectieve impact op de pedagogisch-didactische aanpak van de onderwijzers.

De formele en informele overlegmomenten faciliteren de ondersteuning van de onderwijzers en vormen een meerwaarde voor de gelijkgerichtheid van het team. De doorstroming van goede praktijkvoorbeelden en de inzet van de interne expertise versterken de onderwijspraktijk. De systematische opvolging van de gemaakte afspraken tot op de klasvloer resulteert in een structurele verankering. Het samen plannen van de muzische activiteiten kan nog meer kansen creëren om de continuïteit en de gradatie in het muzische aanbod beter te bewaken.

Binnen het team van de lagere afdeling ontwikkelde zich doorheen het professionaliseringstraject een cultuur van kritische zelfreflectie binnen een open en positieve sfeer. Het beleid en het team beschikken over de nodige daadkracht en dynamiek om het ontwikkelingsproces van de schoolwerking gunstig te beïnvloeden en de degelijkheid van de onderwijskwaliteit blijvend te verzekeren.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het kleuteronderwijs en het lager onderwijs.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Darline VAN DEN BROUCKE de inspecteur-verslaggever	Sven HAPERS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	